

Tanec čísel a cien na mago „jubilejného“ BIB 2015

<http://mojakultura.sk/sk/clanok/tanec-cisel-a-cien-na-mago-jubilejnego-bib-2015>

Publikované dňa: 10 Oct 2015

Autor: Andrej Švec

Jubilejný 25. ročník BIB 2015, svetoznámej bienálnej prehliadky originálov ilustrácií z vydaných kníh pre deti a mládež prináša rekordnú účasť 50 krajín, z historického pohľadu 5. najvyššiu účasť ilustrátorov (355), 6. najvyšší počet kníh (441) a 10. najvyšší počet ilustrácií (2426). Takto porovnávať môžeme vďaka publikácii *Príbeh BIB II. Polstoročie BIB vo faktoch a obrazoch* (editor H. Ondrejičková, Bibiana 2015, 139 s.), ktorú bratislavský organizátor BIB 2015 pripravil k oslavám 50. výročia založenia BIB. BIB ohuruje, očaruje, možno až unavuje bežného návštevníka, i odborníka, ktorým by malo byť predovšetkým dieťa (?) svojou veľkosťou, morom obrazov – ilustrácií v ktorom je možné, ako v mori, plávať, možno ho aj preplávať, ale je možné sa v ňom aj utopiť. Keďže BIB je taký veľký, patria k nemu aj všetky tie čísla, údaje, hoci nie fyzické množstvo „originálnych ilustrácií“, ale množstvo podnetov, ktoré podujatie ponúka, je asi to rozhodujúce. Na druhej strane, BIB je ako hojdačka – na minulom 24. ročníku (BIB 2013) sa Argentína zúčastnila plným počtom 15 ilustrátorov, na tohtoročnom celkom chýba. Jeden z pilierov svetovej ilustrácie, a teda aj BIB – Nemecko – vyslalo na BIB 2015 len jednu, i keď skvelú ilustrátorku – Renate Wacker (1977), Plaketa BIB 2015. USA už roky plnia len štatistiky BIB-u. Nakoniec, popri tejto krajine registrujeme na BIB 2015 ďalších 14 krajín, ktoré sú zastúpené len jedným ilustrátorom!

Jubilejný 25. ročník BIB 2015, svetoznámej bienálnej prehliadky originálov ilustrácií z vydaných kníh pre deti a mládež prináša rekordnú účasť 50 krajín, z historického pohľadu 5. najvyššiu účasť ilustrátorov (355), 6. najvyšší počet kníh (441) a 10. najvyšší počet ilustrácií (2426). Takto porovnávať môžeme vďaka publikácii *Príbeh BIB II. Polstoročie BIB vo faktoch a obrazoch* (editor H. Ondrejičková, Bibiana 2015, 139 s.), ktorú bratislavský organizátor BIB 2015 pripravil k oslavám 50. výročia založenia BIB.

BIB ohuruje, očaruje, možno až unavuje bežného návštevníka, i odborníka, ktorým by malo byť predovšetkým dieťa (?) svojou veľkosťou, morom obrazov – ilustrácií v ktorom je možné, ako v mori, plávať, možno ho aj preplávať, ale je možné sa v ňom aj utopiť. Keďže BIB je taký veľký, patria k nemu aj všetky tie čísla, údaje, hoci nie fyzické množstvo „originálnych ilustrácií“, ale množstvo podnetov, ktoré podujatie ponúka, je asi to rozhodujúce. Na druhej strane, **BIB je ako hojdačka** – na minulom 24. ročníku (BIB 2013) sa **Argentína** zúčastnila plným počtom 15 ilustrátorov, na tohtoročnom celkom **chýba**. Jeden z pilierov svetovej ilustrácie, a teda aj BIB – **Nemecko** – vyslalo na BIB 2015 len jednu, i keď skvelú ilustrátorku – **Renate Wacker** (1977), **Plaketa BIB 2015**. **USA** už roky plnia len štatistiky BIB-u. Nakoniec, popri tejto krajine registrujeme na BIB 2015 ďalších 14 krajín, ktoré sú zastúpené len jedným ilustrátorom!

Na BIB 2015 postrádame

Austráliu, Indiu, Kanadu a ďalšie krajiny, podľa toho ako chceme, aby sa nám „nožnice svetovej ilustrácie otvorili“. Veď organizátor BIB zdôrazňuje, že „...*BIB má kontakty vo viac ako stovke štátov všetkých kontinetov...*“ (Z. Jarošová, Katalóg BIB 2013, s. 8). Prečo, napríklad, taký atraktívny európsky štát ako je Luxembursko vyslalo na BIB doposiaľ len 1 ilustrátora (BIB 2013)? Čo tam nevydávajú detské knihy? Veď v prepočte na počet obyvateľov je to najbohatší štát Európskej únie.

Najväčším prekvapením BIB 2015

je účasť hneď 12 ilustrátorov z **Veľkej Británie**, po 7. ročníkoch úplnej absencie na podujatí (2001-2013). Ziskom hneď dvoch ocenení **Grand Prix BIB 2015 – Laura Carlin** (1980) a **Plakety BIB 2015 –Levi Pinfod** (1986) Briti možno aj „vyvolali závisť“ tých neocenených zúčastnených krajín, ktoré BIB za ostatnú dekádu „držia na nohách“ (Česká republika, Dánsko, Irán, Poľsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Taliansko).

Spomíname a uvažujeme

Keďže z podnetu „jubilejného“ BIB-u viac ako inokedy, aj zásluhou druhej publikácie (***Príbeh BIB I. Polstoročie BIB v spomienkach***, editor Peter Čačko, Bibiana 2015, 229 s.) spomíname,

venujeme jednu poznámku tomu **kto na BIB spomína a kto nespomína**. V *Príbehu BIB I* sú na spomínanie prizvaní ľudia, ktorí by tam vôbec **nemuseli byť** (napr. T. Vráblová, predsedníčka slovenskej sekcie IBBY), ale zato tí, ktorí **BIB tiež pripravovali, oslovení neboli – Anna Urbíliková-Horváthová, Oľga Gráfová, Oľga Koníková, Ľudmila Dřoppová a Barbara Brathová**.

Pripomeňme si, keď už spomíname, napríklad článok J. Opoldusovej (Pravda, 3.6.2011, s. 39), v ktorom sa píše aj o tom, že majiteľka Zlatého jablka Martina Matlovičová (BIB 2009) sa tento rok (2011) o cenu uchádzať nebude, na rozdiel od 9 kolegov z Asociácie ilustrátorov. „*Diskutovali sme o tom, kto sa zúčastní. Každý sa mohol rozhodnúť, ako chce. Nakoniec sme BIB bojkotovali len niektorí, to jest Martina Matlovičová a ja,*“ vysvetlil predseda Asociácie ilustrátorov Miloš Kopták. *A pokračoval: „Pred rokom sme demonštrovali proti odvolaniu Barbary Brathovej z postu a vyhlásili sme, že pokiaľ sa veci nebudú hýbať, nepovažujeme to za dôležité. Je tam staré vedenie a mám pocit, že sa nevyzná adekvátne vo veciach. Nepovažujem za dôležité podporovať organizáciu ľudí, ktorých neuznávam.“*

Zbavujú sa tých, ktorí s nimi nesúhlasia! Robia to tak, ako tí, v tom predošlom režime! Mám na mysli odvolanie „zo služieb BIB“ doposiaľ asi najväčšej odbornej kapacity BIB **Evy Šeřčákovvej** v roku 1974! (pozri E. Šeřčáková: BIB 1967-1997, Zborník BIB '97, s. 9-14). Eva Šeřčáková (1935-2011). Netvrdím, že ju odstaviť Dušan Roll. Odstavil ju režim. Keď je v publikácii F. Holešovský (1904-1985), tak tam mala byť aj Šeřčáková, ktorá má, okrem iného, na svedomí aj katalóg onej „nulte výstavy BIB“ (1965) s nádherným úvodom.

V publikácii postrádame aj **Mariana Veselého**, 6-násobného člena medzinárodnej poroty BIB (1975-1985), ktorý odbornú i laickú verejnosť „obdaril“ nespočetnými rozboormi, recenziami/kritikami BIB, o aké dnes naša tlač už vôbec nestojí. **Bublina BIB-u akosi splasla!?**

Prvý Grand Prix BIB 1995 pre anglicky hovoriace krajiny

získali Briti po nemasnom-neslanom účinkovaní v 9. ročníkoch BIB (1979-1993, účasť celkom len 9 ilustrátorov). Poctou najvyššou bol ovenčený John A. Rowe, sprevádzaný na výstave len jedným krajanom. Zuzana Jarošová (dnes generálna komisárka BIB, vtedy vedúca Mezinárodného tlačového strediska) toto ocenenie v tlači spochybnila, podľa nej ilustrátor „*priveľmi nevyčnieval z niveau celej súťažnej prehliadky. Udelenie Hlavnej ceny Angličanovi bolo tak trochu aj diplomatickým gestom, ktorého cieľom bolo vo väčšej miere primäť záujem Veľkej Británie vôbec o účasť na BIB-e*“ (Literárny týždenník, č. 45, 10.11.1995).

Aj keď sa časy zmenili, úspech Britov na BIB 2015 môžeme vnímať podobne. V porote BIB 1995 Angličan nebol (bol v nej vydavateľ knihy ilustrovanej J. Roweom), ale v porote BIB 2015 bol – ilustrátor Piet Grobler (Plaketa BIB 2003, Zlaté jablko BIB 2009). Porotu ovplyvniť nemohol (?), ale svoje ambície a horlivosť prejavil už niekoľko mesiacov pred bratislavským bienále (15. 5. 2015) prezentovaním kolekcie 15 britských ilustrátorov vybraných pre BIB 2015 na internete. J. Németh (Denník N, 14.9.2015) to zas vidí takto: „...*ťažšie sa dá porozumieť veľmi slabej propagácii zo strany bienále na domácej scéne. Akoby sa až príliš spoliehalo na to, že BIB je značka, na ktorú sa predsa nezabúda. Nie, nezabúda, ale ak sa o ňom domáci divák napriek množstvu pripravovaných výstav dozvie najprv zo stránky britského denníka Guardian, ktorý už v máji hrdo predstavoval svojich ilustrátorov na prestížnom bienále, niečo tu nie je úplne v poriadku*“.

Bratislavský organizátor BIB sa bude musieť zamyslieť nad tým, prečo svetoznáma značka BIB nemá svoju samostatnú webovú stránku, ale je „skrytá“ za webovou stránkou BIBIANA (www.bibiana.sk). Mne však ide o iné. **Okolo BIB-u sa začína nejako viac špekulovať. Ale aj to tu už bolo...**

Spomínali sme Grand Prix BIB 1995 pre Brita. „Získal ju štyridsaťročný Angličan John Rowe za cyklus ilustrácií do knihy, ktorú vydal rakúsky vydavateľ Michael Neugebauer (bol členom poroty BIB '95). Ani v najmenšom nechcem spochybňovať výtvarnú úroveň obrázkov – tá bola bez debaty špičková, rovnako aj ich schopnosť komunikovať s detským čitateľom. Prichuť zinscenovania však priniesol spomenutý vydavateľ o niekoľko týždňov neskôr, keď si svojho kmeňového ilustrátora pozval do svojho stánku na knižnom veľtrhu vo Frankfurte nad Mohanom, aby mu za patričnej publicity (ktorá by sa mu asi v Bratislave nedostala) cenu odovzdal. Zatiaľ však ostane pri konštatovaní, že išlo o šikovný obchodný ťah Michaela Neugebauera...“ (L. Petránky ml., Revue Bibiana č.1/1996, s. 4-5).

Voľne nadväzujúc na recenzistu/kritika BIB 1995, dnes v súvislosti s BIB 2015 môžeme konštatovať, že tu išlo tiež o **šikovný ťah Pieta Groblera** „dotiahnuť“ zrazu do Bratislavy britských ilustrátorov a už niekoľko mesiacov predtým „zamútiť vodu“ na Internete. (Jeho zainteresovanosť na BIB-e ako na „zavedenej značke“ vo svetovej ilustrácii nepochybne súvisí aj s jeho ambíciami, skrytými pod značkou WWPBIC – World Wide Picture Book Illustration Competition. Ak to vyjde, tak na internete budeme mať čoskoro „virtuálnu obdobu BIB-u“.)

Domyslime ešte Groblerov počin. Ak by to urobil „každý“ zostavovateľ národnej kolekcie pre BIB, tak zrazu máme v celosvetovom virtuálnom priestore pred sebou obrazom a informáciami zredukovaný „BIB pre BIB-om“ a môže sa začať „taktizovať“, sprádzať stratégie. O čom to hovorím? O budúcich **cenách BIB**.

Cena BIB je „výťahom k hviezdám“

Aj napriek nekomerčnosti podujatia, je možné vysloviť názor, že hoci udelené ceny BIB-u nemajú „absolútnu hodnotu“, stávajú sa „celosvetovými značkami ilustračnej kvality“, a preto sa bude o tieto ceny (Grand Prix, 5 Zlatých jablák, 5 Plakiet) aj v budúcnosti zväzdať „tuhý boj“, pretože „cena je výťahom k hviezdám“ (J. Opoldusová, Pravda, 5.9.2009, s. 37) a „...ocenenie na BIB sa nemálo ilustrátorom postaralo o popularitu a ďalšie knižné zákazky“ (I. Drzewiecka, rkp. príspevku na sympóziu BIB 2015).

V tejto súvislosti môžeme odcitovať generálnu komisárku BIB Zuzanu Jarošovú: „Ceny bienále: 5 Plakiet, 5 Zlatých jablák a cena najvyššia – Grand Prix – sú vo svete obrázkovej detskej knihy značkou najvyššej umeleckej kvality, originality, jedinečného výtvarného názoru a objavosti. Ceny BIB sa pre každého výtvarníka stávajú prestížnou vstupenkou na medzinárodné hviezdne ilustrátorské nebo. Otvárajú ilustrátorom dvere do najvýznamnejších medzinárodných vydavateľstiev“ (Katalóg BIB 2013, s. 8).

Jarošovej pohľad na veci súvisiace s BIB-om je iným ako kunsthistorickým pohľadom. Ak je aj zásluhou BIB-u, že ilustráciu zrovnoprávil s ostatnými druhmi umenia (maľba, plastika, grafika a i.), tak ilustrácia ako umenie svoju umeleckú hodnotu nezískava udelenou cenou, ale umelecko-historickým zhodnotením.

„Výstavy BIB sa stali konfrontáciou nových výrazov v ilustrácii. Ich význam nemožno posudzovať podľa udelených cien a uznání, pretože organizačná štruktúra bienále je priveľmi zložitá, aby sa dala jednoducho povedať, že ceny BIB jednoznačne svedčia o tej alebo inej umeleckej hodnote“ (F. Holešovský, 30 rokov slov. social. literatúry pre deti a mládež, Zb. referátov z prac. konferencie, Mladé letá, Bratislava 1977, s. 136).

Na druhej strane, ceny BIB sú aj potvrdením určitých umeleckých hodnôt. Akých a prečo tých a nie iných, o tom sa vždy môžeme sporiť. Nakoniec, všetky „bibácke hodnotenia“ vyjadrené cenami, zhodnotí čas. Napríklad, udelenie Grand Prix BIB Dánovi Roaldovi Alsovi (1981) a Finovi Hanu Tainaovi (1987) nedávalo už ani v čase hodnotenia ich ilustráciám, ani punc „originality“, ani „jedinečného výtvarného názoru“, ani „objavnosti“. Tak čo potom teraz? (Tým však nespochybňujeme vysoké umelecké hodnoty oboch ilustrátorov.)

Ilustrácia a deti

„Umenie ilustrácie“ je zložitá z viacerých dôvodov. Ilustrácia sa viaže k textu a o tejto väzbe nám BIB veľa nepovie. Nakoniec aj preto, lebo nechce! Ilustrácia pre deti, lebo o tú ide, je vždy, ako každé umenie pre deti, zložitý fenomén, lebo my už deti nie sme. Nemôžeme však úplne nechať na deťoch, aké umenie chcú mať, ale vylúčiť ich z tejto úvahy nemožno (F. Holešovský, Zborník SNG BIB 1971, Bratislava 1976, s. 21). Aj preto máme popri „dospeláckej“ aj **detskú porotu**. (BIB mal premiéru v roku 1967, ale Detská porota štartovala až v roku 1993.) Na BIB 2015 si deti (9-12 ročné, porota mala 7 členov, viď Katalóg BIB 2015, s. 26) vybrali ilustrátora z Holandska – **Martijn van der Linden** (1979). Deti „očarili scény zo zatopeného mesta... Svet plný rýb si v rozprávkovej knižke (...) Jonáš a rybičky vysníval malý chlapec po tom, čo si nasadil slnečné okuliare“ (M. Hudec, Sme, 18.9.2015, s. 15).

Na to, aby vám na BIB-e dali cenu, potrebujete mať vytlačenú knihu. Preto niekedy, hovorievam: „Pomôž si, aj BIB ti pomôže!“ (Napríklad Ľuboslav Paľo sa musel najprv postarať o to, aby mu knižky vyšli v zahraničí, Bohem Press, a potom účasť na podujatí „zúročil“ Zlatým jablkom BIB 2005. Ak dostal ponuku, tak sa musel kvalitnou prácou obhájiť.)

Nie „zdvojeniu cien“ BIB

Medzi vecami, ktoré sa dajú tohtoročnému BIB-u vytknúť (a už sa to opakuje!), nie je sporná umelecká kvalita ocenených diel, ale „zdvojenie ceny“, ako v prípade Veľkej Británie a tiež u Španielov: **Zlaté jablká – Elena Odriozola (1967), Javier Zabala (1962)**.

Na túto tému sa už v minulosti vyjadrili s nevôľou aj iní, napr. Miroslav Cipár, člen poroty BIB 2007: „*Dostáva sa mi výčítiek, ako je možné, že štyri krajiny mali po dvoch nositeľov cien a Slovensko nič. Ako člen poroty by som mal cítiť výčítky, urobil som naozaj všetko, ale okolosti boli proti mne*“ (Pravda, Príloha Salón kumštu, 14.9.2007, s. II). Na margo BIB 2007 sa v tomto duchu vyjadril aj výtvarník Andrej Augustín: „*Za oceneniami, ktoré boli zdvojené pre štyri krajiny, vidím v pozadí určitý lobing*“ (Pravda, c.d.).

Osobitné písomné svedectvo o tom, ako to v porote BIB prebieha, nám M. Cipár zanechal oveľa skôr („*Bol som rozpalený do vrcholnej teploty...*“, Revue Bibiana č. 3-4/1999, s. 9-12).

Zo sklamaní poučenie?

Sklamaním BIB 2015, aspoň pre mňa, je neudelenie štatutárnej ceny slovenskému výtvarníkovi. Len „cenou útechy“ možno totiž nazvať **Čestné uznanie BIB 2015 vydavateľstvu Artforum** (M. Kompaníková: *Hlbokomorské rozprávky*, 2013). Ilustrátorka tejto knihy **Veronike Klimovej (1989)** sa ušla **Cena primátora hl. mesta Bratislavy**. Tú mala dostať už pri premiérovani ceny na BIB 2013. Tam ju však výkonný výbor BIB z nepochopiteľných dôvodov cez nominančnú výstavu nevybral, hoci v súťaži *Najkrajšie knihy Slovenska 2013* získala Cenu MK SR za vynikajúce ilustrácie. **Po štvrtý raz si teda z BIB-u cenu neodnášame** (1997, 2003, 2007, 2015). Tentoraz však výstavy *Najkrajšie knihy Slovenska 2013a 2014* avizovali kvalitatívny nárast výtvarnej úrovne detských kníh.

Buď nie sme sebakritickí a preceňujeme sa, alebo „**svet nás už na BIB-e nerieši**“, aby som to zdramatizoval. Strácame ten bývalý rešpekt a ďalšie opakovanie komplimentu prof. Livio Sossiho nám už nepomôže: „*Bratislavské bienále ilustrácií dalo svetu veľkú lekciu o novej vizualite obrázkovej detskej knihy. Tak ako sa knihy pre deti ilustrovali v druhej polovici 20. storočia na Slovensku a v Česku, nebolo dovtedy na Západe zvykom*“ (Z. Jarošová, Katalóg BIB 2015, s. 9).

Dnes lekciu dáva Západ/Svet nám, napríklad v tom, že **štáty s vyspelou knižnou kultúrou si cez medzinárodnú porotu na BIB-e cenami (len) potvrdzujú, že majú dobrých ilustrátorov** (Veľká Británie, Švajčiarsko, Čína, Japonsko, Španielsko, Južná Kórea, Rusko, Holandsko, Nemecko). Popri hľadaní invenčnej, originálnej ilustrácie **je BIB aj o výmene kultúrnych hodnôt**.

Kedy začne medzinárodná porota BIB pravidelne odmeňovať aj rozvojové krajiny? Ak hlavnou devízou BIB-u podľa štatútu je podporiť všestranný rozvoj ilustrácie vo svete (jedna z hlavných „devíz“ Dušana Rolla, architekta BIB-u), tak potom, o rozvoj akej ilustrácie sa BIB 2015 zaslúžil?

Jana Kiselová-Síteková na piedestále?

Naša ilustrácia stráca vo svete rešpekt. Ak by bola snaha (koho? poroty?) v atmosfére jubilejného 25. ročníka BIB oceniť celkový hodnotový vklad slovenskej ilustrácie do svetovej pokladnice tohto umenia, tak asi na vrchole svojej ilustrátorskej kariéry by si **Jana Kiselová-Síteková** (a tým aj slovenská ilustrácia!) po niekoľkých oceneniach BIB zaslúžila tentoraz aj Hlavnú cenu BIB 2015. Spolu s Dušanom Kállayom, ktorý jediný takéto ocenenie u nás má (1983), už roky-rokúce boli piliermi našej kolekcie na BIB-e, aj v časoch pre našu ilustráciu „menej úrodných“.

Keď sa to už nestalo teraz (v budúcnosti sú Sítekovej šance na Grand Prix BIB mizivé), naši kompetentní by sa mali sústredenou stratégiou snažiť **presadiť ilustrátorku na Cenu H. Ch. Andersena**, čo je cena IBBY (Medzinárodnej únie pre detskú knihu) za celoživotnú ilustračnú tvorbu pre deti. Ak je ten náš slovenský vklad do svetovej ilustrácie taký veľký, ako sa hovorí, tak zatiaľ me toto ocenenie získali len raz, zásluhou spomínaného D. Kállaya (1988). Českým ilustrátorom bola táto „malá nobelovka za ilustráciu“ udelená už trikrát: 1968 – Jíří Trnka, 1992 – Květa Pacovská, 2012 – Petr Sís.

Privilégium Daniely Olejníkovéj

Vyrastajú nám nové ilustrátorské hviezdy, ktoré prepisujú tradičné hodnoty našej ilustrácie. Nechápem však, prečo je v centrálnej sále Domu umenia samostatne prezentovaná **Daniela Olejníková** (Plaketa BIB 2013), ktorá sa zároveň zúčastňuje súťažnej výstavy, a takto je **zvýhodnená voči ostatným slovenským ilustrátorom**.

BIB-om presadzovaná nekomerčnosť podujatia (začína sa citovať výrok Dána Steffen Larsen o „**nevinnosti**“ **BIB-u**) tým utrpela! Veď od roku 1997 na tomto mieste na BIB-e „*prezentujeme tvorbu nežijúceho slovenského autora, ktorý významnou mierou prispel k rozvoju ilustračného umenia na Slovensku*“ (V. Anoškinová, Príbeh BIB II, s. 9). Pripomeňme, že doposiaľ sme takto na BIB-e „predstavili svetu“ Albína Brunovského, Vincenta Hložníka, Ludovíta Fullu, Štefana Cpina, Ľubomíra Kellenbergera, Vieru Gergeľovú, Ladislava Nesselmana, Karola Ondreičku a Jaroslava Vodrážku. Teraz sa priam „núkala“ výstava Svetozára Mydľu, ktorý zomrel v roku 2014.

Ale médiá si „uvedeného ťahu“ organizátora BIB povšimli, ale bez

náležitej reflexie. „Zahraničným porotcom sa tiež páčili diela Daniely Olejníkovej, ktorá na bienále vyhrala pred dvoma rokmi. Tentoraz sa medzi víťazov neprebojovala, organizátori jej však venovali samostatnú výstavu“ (M. Hudec, Sme, 18.9.2015, s. 15).

Ocenení mohli byť aj iní ilustrátori!

Vráťme sa k **oceniam BIB 2015**. Okrem spomínaných, všetci vybraní umelci, či už je to zisk **Zlatého jablka BIB 2015** – **Ronald Curchod** (1954) zo Švajčiarska; **Bingchun Huang** (1989) z Číny; **Mirocomachiko** (1981) z Japonska, alebo **Plakety BIB 2015** – **Myung-ae Lee** (1976) z Južnej Kórei; **Natalia Salienko** (1961) z Ruska, **AnneMarie van Haeringen** (1959) z Holandska, predstavujú skvelé výtvarné a ilustračné stratégie a majstrovstvo vo vizualizovaní literárnych predstáv. Na podujatí však nájdeme aj **d ďalších umelcov, ktorí by mohli byť rovnako ocenení**. Povieme si s Karolom Felixom, slovenským členom medzinárodnej poroty BIB 2015: „*Kritériá sú rôzne – závisí od zloženia poroty. (...) Hodnotenie výtvarného umenia napriek našej snahe o maximálnu objektivnosť bude vždy v konečnom dôsledku súčtom subjektívnych názorov jednotlivých porotcov*“ (in.ba 9/2015, s. 9).

Ktorí iní ilustrátori, konkrétne, **by mohi byť ocenení**, tým sa zaoberám v osobitnom článku *Aktuálna abeceda svetovej ilustrácie cez prizor BIB*.

Cien BIB je málo!

Vliať celú tú energiu uloženú do prezentovaných diel na výstave BIB len do 11 cien (Grand Prix, 5 Zlatých jablák, 5 Plakiet) je málo! **Počet cien BIB by sa mal rozšíriť!** Dušan Roll, čestný predseda Medzinárodného komitétu BIB je však „na stráži“ a hovorí nie! (Katalóg BIB 2015, s. 12). Do roku 1991 (vrátane) sa na BIB-e udeľovalo 10 Plakiet BIB, do roku 1989 (vrátane) aj Čestné uznania (v roku 1985 ho získal náš František Blaško). A môžu pribudnúť aj ďalšie ceny: Cena kritiky, Cena za experiment, vyhodnotenie najlepšej národnej kolekcie... Ako som uviedol vo svojom príspevku na sympóziu BIB 2015, „*motivovalo by to ilustrátorov, lebo sa zvyšuje ich šanca byť ohodnotení. Lepšie sa zhodnotí produkcia*“. Terajších 11 cien a ten systém ako obiehajú po svete v podobe výstav ocenených ilustrátorov, to je (na úkor iných) vytváranie **ilustračných a ilustrátorských ikon** a „**ilustračných schém**“.

Vráťme sa ku K. Felixovi: „*Knižná ilustrácia zostáva, a to hlavne v súvislosti s detskou knihou, nezastupiteľnou súčasťou knižnej kultúry. Rôznorodosť výtvarných prístupov a stratégií pri tvorbe detskej knihy vytvára podhubie, z ktorého vzniká veľa nových kvalitných ilustrátorských programov. Tie najvýraznejšie z nich prinášajú výsledky nadčasovej hodnoty. Verím, že veľa práve takýchto ilustrácií uvidíme na BIB aj tento rok*“ (>in.ba, c.d.).

Tak teda hor sa na výstavu BIB 2015, priatelia, hľadať tie nadčasové hodnoty ilustrácie, ak nám porota ešte vôbec niečo nechala. Hľadáme (tiež) „**svoje ceny**“ medzi neocenými umelcami.

Digitálna ilustrácia a originál

Problém digitálnej ilustrácie, ktorý priniesol vývoj akoby sa skrížil s pôvodnými ambíciami bienále prezentovať originály ilustrácií. V súčasnosti to vyzerá tak, že za originál sa považuje všetko, čo sa do Bratislavy pošle. Z tohto miesta tu „nič nevyriešim“. Ale ak som vo výstavnej sieni, tak dívať sa **nadigitálnu tlač**, to by som si radšej pozrel **knižku**. Ale tie sú „bezpečne ukryté“ vo vitrínach (I. Drzewiecka, Revue Bibiana, č. 3/2013, s. 14). Zato sa v novej výstavnej panelovej zostave BIB na určitých miestach pohojdávajú na motúzikoch (ako „strašidlá“) knihy, ktoré nemajú s exponátmi nič spoločné!?

Autorské knihy

Popri fenoméne „digitálna ilustrácia“, začína vzbudzovať pozornosť narastajúci počet **autorských kníh**. Je to asi dôsledok toho, že podujatie BIB sa za ostatné roky vyprofilovalo ako výstava prevažne **obrázkových kníh pre deti**, teda kníh pre nižšie vekové kategórie detí, v ktorých prevláda vizuálna stránka nad textom. Z ilustrátorov textov sa stávajú neraz „**píšući ilustrátori**“, ako sa o L. Paľovi vyjadřila Z. Stanislavová (Revue Bibiana, č. 2/2014, s. 8). Má to tú výhodu, že výtvarník sa nemusí nikomu prispôsobovať a môže atraktívne, výrazovo a uvoľniť svoje výtvarné prostriedky, umelecky sa vybláznit. Einar Turkowski (2007), Tássiés (2009), Eunyoung Cho (2011) – tí všetci získali Hlavnú cenu BIB za autorské knihy. Každá 4-5 kniha na BIB 2013 bola autorská, a tak je tomu aj na BIB 2015. Nimi je, napríklad, vyskladaná takmer celá kolekcia **15 juhokórejských ilustrátorov**, jedna z **dominant BIB2015**.

V roku (1964) vyšla kniha *Kde žijú divé zvery*, ktorú napísal a nakreslil Maurice Sendak. U nás ju vydalo Slniečkovo, Prešov (2014) na počesť 50. výročia prvého vydania tejto knihy. Ide o „prototyp modernej obrázkovej detskej knihy pre najmenších“ pre 20. storočie. Je to zhoda okolností, ale v roku 2014 vyšla autorská kniha *Shh! We have a Plan* (*shh* je naše *psst*, teda výzva *ticho*, kniha má aj „zvukový rozmer“) s ilustráciami Ľ **Chrisa Haughtona**, ktorou sa popri druhej knihe (*A bit Lost*, 2010) prezentuje na BIB 2015. Jeho kniha je krásnym príkladom toho, kam sa dostala autorská obrázková kniha pre najmenších po polstoročí od Sendakovej výzvy v „digitálnej ére“. (Autor spája dizajn s ilustráciou a naopak.) Haughton by si zaslúžil aj Zlaté jalbko BIB 2015! Keby...

Komunikácia divák – exponáty, katalóg BIB

Zlepšila sa (po koľkých kritických výčitkách v tlačí!) komunikácia medzi divákom a vystavenými exponátmi. Pod exponátmi sa uvádza názov knihy (bez mena autora) v slovenčine a angličtine. V katalógu BIB-u sa to však nerešpektuje. Apropo, **katalóg!**? Nie je dôstojný takého celosvetového podujatia. Ak ho porovnáme s katalógom Nami Concours 2015 Južná Kórea – „to je (ako) nebo a zem“, vlastne naopak. Ako by mohol taký reprezentačný katalóg vyzerat', ukazuje aj porovnanie s publikáciou *Slovak United Imagi Nations (zost. a texty B. Brathová, Bratislava, Literárne informačné centrum, 2009, 232 s.)*, ktorá vznikla z príležitosti hostovania Slovenska na Medzinárodnom knižnom veľtrhu pre deti a mládež v Bologni (2010).

Načo je v katalógu **toľko príhovorov**? Skôr zostavovatelia národných kolekcii by mohli ozrejmiť textom v katalógu aktuálnu situáciu vo svojej krajine a dôvody pre výber ilustrátorov. BIB prezentuje ilustráciu ako výtvarné umenie pre deti vytvorené z podnetu literatúry a pritom v katalógu stále **chýba rozmer reprodukováných exponátov!** „Nešťastím“ katalógu BIB (počnúc BIB 2009) je to, že neumožňuje dostatočne sústrediť pozornosť čitateľa, odborníka na samotný obraz (ilustráciu). Na jednej strane sú reprodukcie 2 ilustrátorov! Kvalita tlače nie je najlepšia, niektoré ilustrácie sú „naskenované“ aj s okrajom (Katalóg BIB 2015, č. 10 Roberto Sticckel, Brazília.).

Ale malo by platiť, že „*Dôležité pre ilustrátorov je zúčastniť sa na jednotlivých ročníkoch (BIB), a tak sa dostať do reprezentačného katalógu, ktorý je distribuovaný do viac ako 100 štátov, čím umožňuje vydavateľom oboznámiť sa s prácami nových ilustrátorov*“ (D. Roll, Katalóg BIB 2015, s. 12).

Čo je oproti tomu moja rokmi v médiách organizátorom BIB adresovaná výčitka, že v katalógu **chýba spojenie ilustrácie s textom/literatúrou/knihou**, vo forme krátkej **anotácie**. (Pokiaľ ide o samotnú výstavu, takúto požiadavku vyriekla jedna česká učiteľka v časopise *Zlatý máj* ešte v roku 1971.)

Oslava 50. výročia BIB-u o dva roky skôr!?

Priznám sa, že aj ja som tomu podľahol, ale týmto sa od toho dištancujem! **25. ročník BIB 2015 je jubilejný**, ale to neznamená, že BIB má 50 rokov! Podujatie bude mať 50 rokov o dva roky, a to bude BIB 2017. Tak s čím teda organizátor BIB spája číslo **50** ?

S 50. výročím založenia BIB. „V roku 1965 bolo založené podujatie *Bienále ilustrácií Bratislava – BIB* a jeho prvý ročník sa konal v roku 1967“ (B. Hurlimann: *Spomienky na začiatky BIB*, Príbeh BIB I, s. 24, neudáva sa zdroj, ale „písané v roku 1977“, s. 32).

„*Ideou vzniku súťažnej prehliadky originálov ilustrácií pre deti a mládež sa zakladatelia zaoberali už začiatkom šesťdesiatych rokov 20. storočia. Tak vznikla v roku 1965 celoštátna československá výstava s názvom *Ilustrácia pre deti Bratislava*, ktorú považujeme za nulý ročník a predchodcu *Bienále ilustrácií Bratislava*“ (A. Anoškinová, Príbeh BIB II., s. 8)*

Do roku 1965 sa viaže aj zasadnutie medzinárodného prípravného výboru pre organizovanie BIB (Memorandum, príbeh BIB I, s. 16-19).

Všetko, čo je spojené so založením BIB-u v roku 1965 a obdobie do roku 1967, kedy BIB skutočne odštartoval, nie je ešte **skutočná história BIB-u**. Tá sa môže začať až „fyzickým“ pôsobením samotnej medzinárodnej výstavy rokom 1967.

S **50-kou** spojil organizátor aj výraz „**polstoročie**“ (v podtitule publikácii *Príbeh I* a *Príbeh II*, v téme sympózia BIB 2015), a tak doplietol iných aj seba samého.

Irina Bokova, Generálna riaditeľka UNESCO spomína „*50. výročie Bienále ilustrácií Bratislava*“ (Príbeh BIB I, s. 22). **Ondrej Sliacky**, šéfredaktor časopisu BIBIANA používa výraz „*päťdesiat rokov trvania Bienále ilustrácií Bratislava*“ (Bibiana č. 3/2015, s. 61).

Na obálku časopisu dáva „*50 rokov BIB-u*“.

Zuzana Jarošová, generálna komisárka BIB zadala tému Sympózia BIB takto: „*Ako BIB za polstoročie ovplyvnil podobu obrázkovej detskej knihy vo svete*“. Napísala tiež: „*Za polstoročie BIB zanechal hlbokú stopu vo svetovej ilustračnej tvorbe...*“ (Príbeh BIB II, s. 7). V katalógu BIB 2015 (s. 8-10) má príhovor nazvaný „*Polstoročná misia BIB*“. Ten nájdeme aj v *Príbehu BIB I* (s. 5-9).

Lucia Binder, okrem iných funkcií, predsedníčka medzinárodnej poroty BIB v rokoch 1981-1987, začína svoj prípevok v *Príbehu BIB I* (s. 60) slovami: „*50. výročie BIB-u je skutočnou radosťou...*“.

Viera Anoškinová, vedúca Sekretariátu BIB píše: „*V priebehu 50-ročnej existencie BIB a jeho 25 ročníkov sa tu prezentovalo 7 574 ilustrátorov zo 105 krajín s 59 860 originálnymi ilustráciami a takmer 10 000 kníh*“ (Príbeh BIB II, s. 9).

Používaním výrazov ako „*50 rokov BIB*“, „*50. výročie BIB*“, „*polstoročie BIB*“, „*50 rokov trvania BIB*“ všetci odkazujú na rok 1967, čo najvýstižnejšie urobil na sympóziu BIB 2015 Steffen Larsen, keď svoj príspevok nazval rovno „*Duch '67*“. Korunku všetkému nasadzuje Zuzana Jarošová, keď svoj príspevok v Katalógu BIB nazvala „*Polstoročná misia BIB*“. **BIB nemohol svoju misiu uskutočniť pred rokom 1967, keď ešte „fyzicky neexistoval“.**

A túto misiu nemohla robiť ani výstava súčasnej československej ilustrácie (1965), ako predchodkyňa BIB, lebo ju videlo len vyše 20 zahraničných odborníkov zaoberajúcich sa detskou knihou, aby sa im ukázalo, že máme možnosti zorganizovať takúto výstavu (D. Roll, *Príbeh BIB I*, s. 11). Výstava to nebola medzinárodná, spojenie s BIB (nultý ročník BIB) je len „pracovné“.

A keď sa teda všetko uvedené (je veľa príkladov z médií) viaže k roku 1967, tak suma sumárum –v **roku BIB 2015 oslavujeme 50 rokov BIB-u o dva roky dopredu!** Načo je to dobré? Je to súčasť **mystifikácie BIB-u, ktorá nadobúda na obrátkach.**

Mystifikácia BIB-u

Keďže skutočné 50. narodeniny bude mať BIB až v roku 2017, je dost času na to, aby sa viaceré veci okolo BIB-u vydiskutovali a aby sa položili základy pre skutočný, reálny **Príbeh BIB III**, teda **predobornú historickú rekapituláciu a zhodnotenie celého podujatia**. Ale o to Z. Jarošovej nejde, lebo ju na Sympóziu BIB 2015 zaujímala odpoveď na otázku „*Ako BIB za polstoročie ovplyvnilo podobu obrázkovej detskej knihy vo svete*“. A predovšetkým o to nejde D. Rollovi, ktorý BIB „založil“.

Že to s tou mystifikáciou BIB-u z uvedeného pohľadu nie je také nevinné svedčí aj to, že výraz „nultý ročník (BIB)“ sa dostáva čoraz viac do povedomia verejnosti, o čom svedčí aj informácia o BIB-e zaradená v pravidelnej „kvízovej rubrike“ časopisu Plus 7 dní (č. 37, 10.9.2015, s. 83). Takto informáciu o prvej výstave súčasnej československej ilustrácie, alebo o celoštátnej výstave ilustrácie spojenjej s rokom 1965, vytesňuje informácia o nultom ročníku BIB (1965). Načo je takéto „balamutenie“ ľudí?

Ak upriamujem pozornosť na „mystifikáciu BIB-u“, tak „myšlienkové jadro“ tejto stratégie vyjadruje D. Roll vo svojom spomienkovom príspevku *Prečo vzniklo Bienále ilustrácií Bratislava – BIB?* (Príbeh BIB I, najmä s. 12).

BIB stále prenasledujú „tíene minulosti“. Veď svoju najväčšiu slávu a definitívne etablovanie sa na domácej a medzinárodnej scéne dosiahol podujatie v období, ktoré sa dnes nazýva „**normalizačné**“

(70. a 80. roky). Z BIB-u však „nebudne“, ak sa mu prisúdia len tie hodnoty, ktoré si zaslúži. Ale je mystifikáciou skutočnosti, ak budeme BIB-u hodnoty „pridávať“, ak budeme „prikrášľovať“ niečo, čo takým nebolo/nie je.

Nič, len mystifikáciou je napríklad spájanie BIB-u v období „normalizácie“ s povestným „otváraním okien“ do Európy i sveta (Príhovor M. Maďariča, ministra kultúry SR, Katalóg BIB 2015, s. 4). **Iný pohľad** – pre J. Németh „*úžasný je fakt, že bienále v Bratislave vôbec tých päťdesiat rokov prežilo. Možno je to preto, že ide o detské knihy, a kto by už mal čosi proti obrázkom pre deti*“ (Denník N, 14.9.2015).

Popletené médiá

Ak si pozorne prečítate, čo o jubilejnom 25. ročníku BIB 2015 napísali printové médiá, tak zistíte, že aj novinári si pletú dve veci „50. výročie založenia BIB“ a „50 rokov BIB-u“ či „Polstoročie BIB“ ale „50. výročie BIB“. Prím asi patrí *informačnému magazínu Bratislavy in.ba* (9/2015, s. 8), ktorý prišiel s kurióznym titulkom „*Bienále ilustrácií Bratislava má 25 rokov!*“? Nejde tu len o to, či BIB 2015 je jubilejný alebo nie, ale aj o „**rozptyl**“ **informácií a rôzne nepresnosti, prinášané médiami**. Ako je možné, že BIB nás preslávil vo svete („... *BIB je známy v 112 štátoch piatich kontinetov*...“, D. Roll, *Príbeh BIB I*, s. 13) atď. atď. a médiá (a čo potom bežní ľudia) stále presne nevedia, čo BIB vlastne je a predstavuje.

J. Németh píše: „*Medzinárodná prehliadka ilustrácií existuje v Bratislave už päťdesiat rokov*“. (Začína Bienále ilustrácií Bratislava, Denník N, 4.9.2015). „*Bienále ilustrácií Bratislava (BIB) je unikátna medzinárodná súťaž originálov ilustrácií detských kníh na svete, ktorej príbeh sa začal písať pred polstoročím. (...) Nultý ročník prezentácie najlepších ilustrácií detských knížiek sa konal v roku 1965*“ (Plus 7 dní, č. 37, 10.9.2015, s. 83). „*Tohtoročné bienále je oslavou jeho 50. výročia s rekordnou účasťou 355 súťažiacich ilustrátorov*...“ (...) „*V programe je sympóziu o vplyve BIB na svetový vývoj detskej ilustrácie*...“ (Čas.sk 5.9.2015). „*Za polstoročie*

v Bratislave vystavovalo vyše 7300 ilustrátorov...“ (...) So svojimi prácami sa do súťaže prihlásili výtvarníci zo 112 krajín“. (...) V rámci BIB je na programe tradičný workshop pre mladých výtvarníkov a sympóziu, ktoré je venované päťdesiatročnej histórii bienále“ (www.panorama.sk).

Nemá význam v tom pokračovať. „Osudnou“ číslicou je „50“ a „osudným“ slovom „**polstoročie**“. Ak k tomu prirátame „**nultý ročník BIB**“, ktorý sa viaže s rokom 1965, namiesto „Ilustrácia pre deti Bratislava“ (z toho skratku BIB nedostanete!), ako sa vtedy výstava súčasnej československej ilustrácie volala, tak „máme navarené“, len každému nepadne jedlo na úžitok. Rázne, bez „rozptylu“ („BIB bol založený v roku 1965 a jeho prvý ročník sa konal v roku 1967“) to povedala **Jella Lepman**, zakladateľka IBBY a časopisu Bookbird: „**BIB štartoval v roku 1967** a mal ihneď fantastický úspech“ (*Príbeh BIB I*, s. 20).

Aby sme to ukončili, ale viem, že „písanie o príbehu BIB“ sa tak skoro neskončí, prenesme sa do normálneho života. Kto v živote uprednostňuje „výročie zoznamenia“ pred „výročím sobáša“? Vráťme sa v meritu veci. Čo urobia organizátori BIB s BIB 2017? Čo to bude? Keď teraz je 50. výročie založenia BIB, o dva roky bude 50. výročie BIB. Alebo 50 rokov BIB-u. „**Ta ne?**“

Nakoniec sa do tohto „**spomínania**“, ktorému sa donekonečna, už desaťročia, venuje Dušan Roll, „zakladateľ BIB-u“, hodia slová, ktoré vyriekol spoluzakladateľ BIB Ján Švec: „Spomienky sú brzdou napredovania“ (*Príbeh BIB I*, s. 34). To, že tu, v Bratislave zasadal v decembri 1965 Medzinárodný prípravný výbor pre organizovanie BIB, z ktorého vzišlo **Memorandum** (*Príbeh BIB I*, s. 16-19), nás neoprávňuje dávať pred BIB 2015 číslo 50 a umelo vytvárať výročie, a tým vybudovať polstoročný oblúk nad dňami, ktoré trvalo len 48 rokov.

Záver alebo

„ilustrácia na najvyššom piedestále umenia“

Podujatie BIB je rozsiahle, a preto aj podnetov na zamyslenia a úvahy prináša veľa. Navyše, aj jednotlivý ročník BIB je dobré vidieť v kontexte s históriou podujatia. Pohľad, ktorý ponúkam, („téma sa mi nanútila sama“, ako hovoria niekedy spisovatelia) ma samého neuspokojuje. Preto ešte ponúkam iný pohľad, akýsi „malý bedeker BIB 2015“, **Abecedu svetovej ilustrácie cez priezor BIB 2015**. Priniesť pre druhých podnety na premýšľanie je pre mňa dôležitejšie ako presvedčať o „svojej pravde“. **Jediný možný pohľad na BIB ani možný nie je**. A že koho dnes zaujímajú nejaké „rozbory“ BIB-u? Ale načo a pre koho potom BIB je? S okázalou, ktorá ho sprevádza („*BIB postavil ilustráciu na najvyšší piedestál umenia*...“, Z. Jarošová, *Príbeh BIB I*, s. 7), keď **o ňom niet kde publikovať?** Niekedy sa mi zdá, že „BIB je priveľké sústo“ pre našu „malú kultúrnu“ spoločnosť.

Už tradične popri súťažnej časti, BIB ponúka v centrálnej sále Domu umenia aj **výstavu držiteľapredošlého Grand Prix (BIB 2013)**, tentoraz sú to Švajčiarky **Nina Wehrle** (1984), **Evelyne Laube**(1982). „*Medzinárodná porota BIB '13 ocenila autorky za inovatívny spôsob, akým stvárňali klasický biblický príbeh za použitia čiernobielej kresby ceruzou, pričom ponechali priestor pre humor a variabilitu. Vytvorili prepracované, detailné kresby s pôsobivými výjavmi, ktoré naplno zaujmú čitateľovu pozornosť*“ (*Príbeh BIB II*, s. 128). Žiaľ, švajčiarske ilustrátorske duo **nepresvedčilo**, že je hodné takého vysokého ocenenia. To, čo na BIB 2015 ukazujú, je skôr príslub budúceho ako zrelosť hodnôt tu a teraz. Navyše ich postmoderné chápanie ilustrácie je viac pre dospelých ako pre deti. Porota sa zas pomýlila, myslím si. Ilustrátorky mohli kľudne dostať „len“ Zlaté jablko BIB 2013 a nemuseli svoje umenie „obhajovať“.

Držiteľ Ceny H. Ch. Andersena 2014 za ilustráciu Roger Mello (1965) z Brazílie sa pripomína výstavkou ilustrácií, z ktorých vanie exotika tvarov, línií a farieb (pozri *Príbeh BIB I*, s. 109), akou sme sa zvykli opájať (do roku 2009) na výstavách **Noma Concours** (ocenené ilustrácie z Ázie, okrem Japonska, Pacifiku, Afriky, arabských štátov, Latinskej Ameriky a Karibiku). Brazíľčan vystavoval už na BIB 1997, vtedy však pozornosť poroty nezbudil. Tak, ako na BIB 2015 väčšina (aj porota) prehládne drobné čiernobiele dielka iného Brazíľčana (**Marcelo Pimentel**, čínsky tuš a biely gvaš), ktorý však s pridaním farby slávi poctu najvyššiu v Južnej Kórei – Grand Prix Nami Concours 2015. **Brazília ilustrácia** teda v týchto rokoch prežíva svoj „**zlatý vek**“.

Pod čiarou: Tanec čísel a cien

„Tanec cien“, tak to je to, čo ma v súvislosti s BIB 2015 ako prvé napadlo, keď som na Internete hodiny pred oficiálnou tlačovkou BIB 2015 (kde je embargo na informácie?) našiel výsledky ocenených ilustrátorov, prekvapený, ako (a kam) sa tie Ceny BIB roztancovali. Že tí Briti dokvitli po 20. rokoch na BIB a dosiahli viac, ako viaceré krajiny, ktoré sa na BIB-e zúčastňujú „pochtivo“. A my nič!

Po oboznámení sa s publikáciou o faktoch BIB (*Príbeh BIB II*) som si lepšie uvedomil, aké roztancované (za tie roky) sú údaje o BIB-e. A kedy tie čísla budú „definitívne“? *Koho to však zaujíma?* **Štatistiky vždy k BIB patrili.** Koľko krajín? Koľko ilustrátorov? Koľko ilustrácií? Koľko kníh? Hľadáte (len pre seba!) a máte smolu! Lebo ste hľadať nemali! Napríklad počet zúčastnených ilustrátorov, povedzme z Rakúska, v celom období trvania BIB (48, nie 50 rokov!) nebude číslo udávané v *Príbehu BIB II* (s. 139), ale bude menšie, lebo niektorí sa na BIB-e zúčastnili viackrát! (Len Lisbeth Zwerger bola na BIB-e ocenená päťkrát!)

Vo výstavnej sieni (na výstave BIB) zistíte, že **skutočne vystavených diel je menej, ako udáva katalóg**, lebo (asi) nový výstavný fundus BIB-u neumožňoval inštalovať všetky zaslané diela, v súlade so štatútom. (Otázka: Môže si to organizátor BIB-u dovoliť?) Chcete kompletné čísla o odmenených ilustrátoroch (napríklad kedy a koľko Grand Prix, Zlatých jablák, Plakiet a Čestných uznání získalo Rakúsko), tak takéto údaje v *Príbehu II* nenájdete. Je pravdou, že k dispozícii je www.bibiana.sk, ale musíte do toho vložiť nemálo vlastného úsilia, aby ste si pre seba (inak “*Koho to už len zaujíma?*”) údaje poskladali.

Pravda, takéto vysvetlenie nebude pre mnohých stačiť na „obhájenie“ titulku môjho príspevku. A pre mnohých už vonkoncom nie na „obhájenie toho, že BIB (zas) znevažujem“.